

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 507/2023-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Annou Žedényiovou, Palackého 5, Trenčín, proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín č. k. 38 Odi 6/2021 z 21. septembra 2022 a proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 CoKR 1/2023 z 28. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 23. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 38 Odi 6/2021 z 21. septembra 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 CoKR 1/2023 z 28. februára 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté rozhodnutia zrušil, vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že v konaní o zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer vedenom okresným súdom pod sp. zn. 38 Odi 6/2021 bolo sťažovateľovi v procesnej pozícii žalovaného uznesením z 26. novembra 2021 nariadené neodkladné opatrenie, a to zákaz nakladať s nehnuteľnosťami (presne špecifikovanými v jeho petite) až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Krajský súd uznesením z 31. januára 2022 (právoplatným 31. januára 2022) odvolaním sťažovateľa napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil. Následne sa sťažovateľ návrhom z 2. augusta 2022 domáhal zrušenia nariadeného neodkladného opatrenia s dôrazom na nepreukázanú aktívnu vecnú legitimáciu žalobcu na podanie žaloby o zrušenie oddĺženia z dôvodu, že sťažovateľovi ako dlžníkovi nebolo v zmysle § 526 ods. 1 Občianskeho zákonníka oznámené

postúpenie pohľadávky na žalobcu. Poukázal aj na skutočnosť, že exekučné konanie proti sťažovateľovi bolo zastavené *ex lege* podľa § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov napriek tomu, že došlo k vydaniu uznesenia o zastavení exekučného konania z dôvodu vyhlásenia konkurzu na jeho osobu (ktoré nadobudlo právoplatnosť až po uplynutí rozhodnej doby). Okresný súd napadnutým uznesením z 21. septembra 2022 jeho návrh zamietol, proti čomu sa sťažovateľ odvolal. Krajský súd napadnutým uznesením z 28. februára 2023 uznesenie okresného súdu potvrdil s tým, že nesplnenie oznamovacej povinnosti postupcu nemá vplyv na platnosť cesie ani na jej právne účinky, ktoré nastávajú uzavretím zmluvy o postúpení, ak sa zmluvné strany nedohodnú inak. Postupník sa stáva veriteľom postupovanej pohľadávky, aj keď nenotifikovaný dlžník nemá vedomosť o zmene v osobe svojho veriteľa. Aktívna vecná legitímácia pri súdnom vymáhaní, resp. uplatňovaní postúpenej pohľadávky svedčí postupníkovi od účinnosti cesie, resp. od postúpenia pohľadávky. Z vyjadrení žalobcu vyplýva, že si je vedomý povinnosti preukázania aktívnej legitímácie, teda že nadobudol pohľadávku proti sťažovateľovi od právneho predchodcu, ktorému bola predmetná pohľadávka súdom priznaná, avšak je dôvodné predpokladať, že najneskôr v rámci dokazovania na pojednávaní tak urobí. Keďže ide o odstrániteľný nedostatok, nie je možné ustáliť, že by spornosť medzi stranami sporu týkajúca sa aktívnej legitímácie žalobcu bola dôvodom na zrušenie neodkladného opatrenia. Pokiaľ ide o zastavenie exekučného konania, krajský súd uviedol, že je nadbytočné polemizovať o tom, či exekúcia a exekučné konanie bolo proti sťažovateľovi zastavené uznesením súdu v dôsledku vyhlásenia konkurzu na majetok sťažovateľa alebo *ex lege* uplynutím rozhodnej doby, pretože aj v prípade, ak by došlo k zastaveniu exekúcie *ex lege* (ako tvrdí sťažovateľ), žalobcovi v prípade úspechu v danej veci nič nebráni podať proti sťažovateľovi opätovný návrh na vykonanie exekúcie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd, ako aj krajský súd *«nerešpektovali právo sťažovateľa na spravodlivý proces, t. j. rovnaké zaobchádzanie s účastníkmi súdneho konania, kedy sami uznali, že aktívna legitímácia strany žalobcu s poukazom aj na ust. § 526 ods. 2 Občianskeho zákonníka nie je preukázaná, resp. maximálne do vydania rozhodnutia Okresného súdu Trenčín nebola preukázaná a námietky sťažovateľa v tomto smere sú, resp. boli opodstatnené, avšak Okresný súd Trenčín vyslovil presvedčenie, že „ju strana žalobcu preukáže v priebehu ďalšieho konania“, čím preukázateľne porušil ústavou zaručené právo na spravodlivý proces /nezávislý a nestranný súd a jeho rozhodovanie/ a právo na rovnosť účastníkov konania, a to viac že strana žalobcu je kvalifikovane zastúpená advokátom, ktorý pozná právo.»*

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy) a základného práva na rovnosť účastníkov konania (čl. 47 ods. 3 ústavy) uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na zrušenie nariadeného neodkladného opatrenia, ktorým bol sťažovateľovi uložený zákaz nakladať s nehnuteľnosťami (bod 2 tohto odôvodnenia). Napadnuté rozhodnutia považuje sťažovateľ

za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, vychádzajúce z nesprávneho právneho posúdenia, čo sa týka právnych účinkov postúpenia pohľadávky proti sťažovateľovi ako dlžníkovi.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresného súdu:

5. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté uznesenie okresného súdu, keďže ho už meritórne preskúmal na základe odvolania sťažovateľa krajský súd.

6. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu:

7. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v už citovanom čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať ústavnými sťažnosťami len za predpokladu, že sa sťažovateľ nemôže ani v budúcnosti nebude môcť domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom využitím takých právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05)].

8. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie a vec sťažovateľa bola 22. augusta 2023 predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

9. Sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním tejto ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vytvoril stav, keď by o tej istej veci mali súbežne rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací a ústavný súd. V podmienkach právneho štátu, ktorý rešpektuje princíp právnej istoty, však takýto stav nie je ústavne aprobovateľný, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí. Vzhľadom na to, že právomoc najvyššieho súdu predchádza právomoci ústavného súdu,

možno považovať podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu za predčasné. O ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, bude najprv teda rozhodovať najvyšší súd. Ústavná sťažnosť je prípustná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hrozacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené.

10. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa zásady *ratio temporis* odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

11. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. októbra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu